

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2005. május 26.*

A C-283/03. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Hollandia) a Bírósághoz 2003. június 30-án érkezett 2003. június 27-i határozatával terjesztett elő az előtte

A. H. Kuipers

és

a Productschap Zuivel

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues, K. Schiemann (előadó) és M. Ilešič bírák,

* Az eljárás nyelve: holland.

főtanácsnok: J. Kokott,
hivatalvezető: M.-F. Contet főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2004. október 28-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- A. H. Kuipers képviseletében A. Noordhuis advocaat,
- a Productschap Zuivel és a holland kormány képviseletében H. G. Sevenster és J. van Bakel, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében T. van Rijn, A. Stobiecka-Kuik és H. van Vliet, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: M. van der Woude advocaat,

a főtanácsnok indítványának a 2004. december 16-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

¹ Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 1995. június 29-i 1538/95/EK tanácsi rendelettel (HL L 148., 17. o.) módosított, a tej- és tejtermékpiac közös szervezéséről

szóló, 1968. június 27-i 804/68/EGK tanácsi rendelet (HL L 148., 13. o., a továbbiakban: 804/68 rendelet), valamint az EK-Szerződés 92. cikkének (jelenleg, módosítást követően EK 87. cikk) és 93. cikkének (jelenleg, módosítást követően EK 88. cikk) értelmezésére irányul.

- 2 A kérelmet az A. H. Kuipers és a Productschap Zuivel (Tejterméktanács) közötti eljárásban nyújtották be az utóbbi által 1995 júliusában és augusztusában szállított nyerstejért A. H. Kuipersnek fizetendő árból történt levonások alkalmazása miatti jogvita keretében.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

- 3 A 804/68 rendelet 3. cikke értelmében:

„(1) A Közösség számára minden év augusztus 1-je előtt meghatározzák a következő tejpiaci gazdasági évre vonatkozó irányarat.

[...]

(2) A tej irányára az az ár, amelynek biztosítására a termelők által a tejpiaci év során összesen eladott tej vonatkozásában törekszenek, a Közösség és a Közösségen kívüli piacokon kínáló eladási lehetőségeknek megfelelően.

(3) Az irányárat a 3,7% zsírtartalmú tejpgazdasági tejure határozzák meg.

(4) Az irányárat a Szerződés 43. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárással határozzák meg.”

4 A 804/68 rendelet 5. cikke előírja:

„Minden évben — ugyanazon eljárás szerint és ugyanabban az időpontban, mint a tej irányárat — meghatározzák a vaj és a sovány tejpor intervenció árát.”

5 A 804/68 rendelet 23. cikke kimondja:

„Ezen rendelet eltérő rendelkezéseire is figyelemmel a Szerződés 92–94. cikkét alkalmazni kell az 1. cikkben említett termékek termelésére és kereskedelmére.”

6 Ugyanezen rendelet 24. cikke a következőképpen hangzik:

„(1) A Szerződés 92. cikkének (2) bekezdésére is figyelemmel tilosak az olyan állami támogatások, amelyek összege az 1. cikkben említett termékek árától vagy mennyiségétől függ.

(2) Tilosak azok a nemzeti intézkedések is, amelyek lehetővé teszik az 1. cikkben említett termékek árai közötti kiegyenlítést.”

- 7 A tej- és tejtermékpiac közös szervezésének a 04.01 vtsz. alá sorolt tejure és tejtermékekre vonatkozó kiegészítő szabályairól szóló, 1971. június 29-i 1411/71/EGK tanácsi rendelet (HL L 148., 4. o.) 5. cikke értelmében:

„(1) Az emberi fogyasztásra alkalmas tejure vonatkozó közegészségügyi követelmények sérelme nélkül, a Közösségen belül fogyasztói tejet — a nyerstej kivételével — csak tejet feldolgozó vállalkozások állíthatnak elő.

Az e fogyasztói tej előállítására felhasznált tej vonatkozásában a minőségtől függő fizetési rendszert kell alkalmazni. E rendszernek biztosítania kell, hogy a fogyasztói tej alapanyagaként felhasznált tej megfelelően meghatározott minőségi követelményeknek, ideértve az összetételt is.

[...]

(3) A Tanács a Bizottság javaslata alapján és a Szerződés 43. cikkének (2) bekezdésében előírt szavazati eljárás szerint határozza meg az (1) bekezdés alkalmazásának általános szabályait.

(4) Az (1) bekezdés végrehajtási szabályait a 804/68/EGK rendelet 30. cikkében előírt eljárás szerint fogadják el.”

A nyerstej minőség alapján történő kifizetésére vonatkozó holland szabályozás

- 8 Az 1993. december 23-i törvénnyel (*Staatsblad* 1993., 690. o.) módosított, a mezőgazdasági termékek minőségéről szóló törvény (*Landbouwkwaliteitswet, Staatsblad* 1971., 371. o.) 2. cikke felhatalmazást ad a mezőgazdasági termékek — ideértve a tejet és a tejtermékeket is — minőségére vonatkozó olyan szabályok elfogadására, amelyek elősegítik ezek piaci értékesítését. Ezek a szabályok különösen a „termékek minőségétől függő kifizetésre” vonatkozhatnak.
- 9 Az 1995. június 26-i rendelettel (*Nederlandse Staatscourant* 1995., 122. o.) módosított, a mezőgazdasági termékek — nyerstej és tejtermelés — minőségéről szóló rendelet (*Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding, Staatsblad* 1994., 63. o., a továbbiakban: a mezőgazdasági termékek minőségéről szóló rendelet) 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A nyerstej, a hőkezelt fogyasztói tej és tejalapú termékek tekintetében a miniszter szabályokat határozhat meg a következőkre vonatkozóan:

- a) [...] a nyerstej tekintetében a minőségtől függő fizetés;

[...]

- c) bizonyos hozzákapcsolt gazdaságok kötelezettsége, hogy a COKZ-nak (Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel [Tejtermék-minősítő Központi Hatóság]) fizesse be az alkalmazott levonásokat és a nyerstej minőségével összefüggő egyéb pénzüsszegeket, valamint a COKZ kötelezettsége, hogy bizonyos taggazdaságainak a nyerstej minőségével összefüggő kifizetéseket teljesítsen.”
- 10 A mezőgazdasági termékek minőségéről szóló rendelet 4. cikke szerint azonban a miniszter úgy is határozhat, hogy az ugyanezen rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében említett szabályokat a Productschap igazgatósága, a vállalkozások szervezéséről szóló törvényben (Wet op de Bedrijfsorganisatie) említett szerv fogadja el, amely a vállalkozásokat termék szerint csoportosítja.
- 11 A mezőgazdasági termékek minőségéről: a tejgazdasági tej minőségtől függő kifizetéséről szóló rendeletet (Landbouwkwaliteitsregeling uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit, *Nederlandse Staatscourant* 1994., 25. o.) a Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (mezőgazdasági, természetvédelmi és halászati miniszter) alkotta meg. E rendelet 2. cikke a Productschap voor Zuivelre (Tejterméktanács, a továbbiakban: Productschap) ruházta azt a hatáskört, hogy rendeleti úton meghatározza a tejgazdasági tej minőségtől függő kifizetésének szabályait, különösen ami „a levonás alkalmazását, illetve a minőségi prémium fizetését” illeti.
- 12 A Productschap igazgatósága meghozta az 1994. évi rendeletet a mezőgazdasági termékek minőségéről: a tejgazdasági tej minőségtől függő kifizetéséről (Landbouwkwaliteitsverordening 1994, Uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit, *PBO blad* 1994, afl. n°9., a továbbiakban: 1994. évi rendelet). E rendelet 2. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tejgazdasági tej begyűjtője a tejlő tehenet tartó állattartóknak a tej minőségétől függően köteles fizetni az e rendelet által vagy értelmében hozott rendelkezéseknek megfelelően.”

- 13 Az 1994. évi rendelet 10. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tejellenőrző állomás az elnök által — a COKZ meghallgatása után — elfogadott normákat, levonandó pontokat és más alkalmazandó levonásokat meghatározó rendszer alapján értékeli a minőségellenőrzés eredményeit.”

- 14 Az 1994. évi rendelet 11. cikke értelmében:

„(1) A tejgazdasági tej begyűjtői kötelesek egy 12 hétre meghatározott időszakra minőségi prémiumot fizetni azoknak a tejelő tehenet tartó állattartóknak, akiktől ezen időszak teljes időtartama során nem vontak le egy pontnál többet, és akik tejében nem mutatták ki antibiotikumok jelenlétét [...].

(2) A minőségi prémium összegét az elnök — a COKZ meghallgatását követően — 100 kilogrammnyi tejre határozza meg oly módon, hogy a minőségi prémiumok teljes összege egyenlő vagy közel egyenlő legyen a levonások teljes összegével.”

- 15 1995. február 14-i határozatával az 1994. évi rendelet 11. cikke (2) bekezdésének értelmében a Productschap elnöke Hollandia teljes területét egyetlen régióként jelölte ki.

16 Ugyanezen rendelet 12. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Mintavételi időszakonként, a tejgazdasági tej begyűjtőjének a levonandó pontok végösszege alapján, a tejelő tehenet tartó érintett állattartó által az ezen időszak alatt szállított tejgazdasági tej teljes mennyisége tekintetében alkalmaznia kell azt az árcsökkentést, amelyet — a COKZ meghallgatását követően — az elnök határozott meg, valamint az antibiotikumok jelenlétének következtében szállításonként esetleg elvégzendő árcsökkentést.”

17 Az 1994. július 19-i és 1995. február 15-i rendeletekkel módosított, a minőségellenőrzések gyakoriságát és eredményének értékelését meghatározó rendelet (Besluit vaststelling frequentie en beoordeling resultaten kwaliteitsonderzoek), amelyet a Productschap elnöke hozott meg, meghatározza különösen az alkalmazandó levonásokat.

18 Írásbeli észrevételeikben a holland kormány és a Productschap ezzel kapcsolatban ismertette, hogy a levonandó pontokat olyan mértékben alkalmazzák, amennyiben a szállított tej eltér a normától, az árcsökkentés maga pedig 0,02 NLG (holland forint) tejkilogrammonként és pontonként. E szorzószámtól eltérően 0,50 NLG árcsökkentés kerül alkalmazásra szállított tejkilogrammonként, ha a tejben antibiotikumok jelenlétét mutatták ki.

19 Az említett kormány és a Productschap még azt is jelezte, hogy annak érdekében, hogy a COKZ számára lehetővé tegyék a minőségi prémium 100 szállított tejkilogrammonkénti összegének kiszámítását, a tejfeldolgozó üzemek az egyes mintavételi időszakok végén — tejtermelőkre lebontva — átadják neki a szállított tejmennyiségekre, a levonandó pontokra és az adott időszak alatti levonások összegére vonatkozó adatokat. Miután e számítást elvégezte, a COKZ minden tejfeldolgozó üzemet tájékoztat az általa fizetendő minőségi prémium összegéről. Abban az esetben, ha az egyik tejfeldolgozó üzem által alkalmazott levonások többnek bizonyulnának annál az összegnél, amelyet neki minőségi prémiumként ki kell fizetnie, akkor átutalja a különbséget a COKZ-nak, és ez utóbbi feladata, hogy az

így befolyt összeget eljuttassa azoknak a tejfeldolgozó üzemeknek, amelyeknek az általuk alkalmazott levonásoknál nagyobb összeget kell minőségi prémiumként kifizetniük.

Az alapügy és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 20 A. H. Kuipers Hollandiában letelepedett, tejelő tehenet tartó állattartó. A De Kievit tejfeldolgozó üzemnek teljesített különböző szállításokat követően az üzem 1995. július 24-i és 28-i, valamint 1995. augusztus 8-i és 15-i levelében közölte vele, hogy tekintettel az általa szállított tejben talált antibiotikumra, az 1994. évi rendelet 12. cikke alapján kilogrammonként 0,50 NLG mértékű levonást alkalmaz az ezen szállítmányokért fizetendő árból.
- 21 Az A. H. Kuipers által e határozat ellen benyújtott panaszt a COKZ illetékes szervei elutasították, amely elutasítás ellen A. H. Kuipers fellebbezést nyújtott be az Arrondissementsrechtbank te Groningenhez. Ez a bíróság 1999. április 20-i határozatában hatáskörének hiányát állapította meg a jogvitában.
- 22 Ez utóbbi határozatot a fellebbezési eljárás során a Raad van State hatályon kívül helyezte, és 2000. május 16-i ítéletével a COKZ szervei által hozott határozatokat is megsemmisítette, és elrendelte, hogy A. H. Kuipers eredeti panaszát tegyék át a Productschaphoz, az egyedüli szervhez, amely ebben illetékes.
- 23 Ebben az ítéletében a Raad van State többek között kifejtette, hogy „az [1994. évi rendelet] [...] 12. cikke szerint a tejfeldolgozó üzemnek levonást kell alkalmaznia a tejelő tehenet tartó érintett állattartó által az ezen időszak alatt szállított tejjel gazdasági tej teljes mennyisége alapján [...], és a 11. cikk szerint minőségi prémiumot köteles

fizetni, de a rendelet rendszere azt kívánja meg, hogy a kifizetésre és a levonásra vonatkozó határozatokat a [Productschapnak] tudják be. A rendeletet a [Productschap] igazgatósága fogadta el, és az ott szereplő kötelezettségeket az igazgatóság írta elő a tejfeldolgozó üzemek számára. A 12. cikkből az következik, hogy a Productschap elnöke határozza meg a visszatartandó levonás nagyságát. Szintén az elnök határozza meg a normarendszert és az alkalmazandó levonásokat. A tejfeldolgozó üzemek — mint szerződő felek a tejtermékek piacán — csupán pénzügyi és adminisztratív segítség nyújtására szorítkoznak. A tejfeldolgozó üzemek nem rendelkeznek közjogi hatáskörrel más jogalanyok jogi helyzetének (jogainak és/vagy kötelezettségeinek) a meghatározására”.

- 24 2000. december 20-i határozatával a Productschap megállapította, hogy A. H. Kuipers panaszja megalapozatlan. Ez utóbbi ekkor e határozat ellen fellebbezést nyújtott be a College van Beroep voor het Bedrijfslevenhez.
- 25 Ez a bíróság először is úgy véli, hogy a De Kievit tejfeldolgozó üzem által az A. H. Kuipersnek fizetendő összegből alkalmazott levonásokat a Productschapnak kell betudni.
- 26 Másodszor úgy ítéli meg, hogy a nyerstej minőség alapján történő kifizetésére vonatkozó holland szabályozás nem ellentétes sem az állati eredetű élelmiszerekben található állatgyógyászati készítmények maximális maradékanyag-határértékeinek megállapítására szolgáló közösségi eljárás kialakításáról szóló, 1990. június 26-i 2377/90/EGK tanácsi rendelettel (HL L 224., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 10. kötet, 111. o.), sem a a nyerstej, a hőkezelt tej és a tejalapú termékek előállítására és forgalomba hozatalára vonatkozó egészségügyi előírások megállapításáról szóló, 1992. június 16-i 92/46/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 268., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 13. kötet, 103. o.), sem pedig a tej és a tejalapú termékek előállítására és forgalmazására vonatkozó külön közösségi egészségügyi előírásoktól való ideiglenes és korlátozott eltérés engedélyezésének feltételeiről szóló, 1992. június 16-i 92/47/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 268., 33. o.). Véleménye szerint ugyanis ezek a közösségi jogi aktusok nem zárják ki, hogy az így meghatározott normáknak megfelelő nyerstej esetében minőség szerint különbséget tegyenek a termelőknek fizetendő ár meghatározása céljából.

- 27 Végül a kérdést előterjesztő bíróság úgy tartja, hogy az említett nemzeti szabályozás nem ellentétes a 1411/71 rendelettel sem. Szerinte ugyanis e rendelet 5. cikke kötelezi a tagállamokat, hogy a fogyasztói tej gyártására felhasznált tej tekintetében a minőségtől függő fizetési rendszert alakítsanak ki, és sem e rendelkezés betűje, sem szelleme szerint nem lehet úgy tekinteni, hogy annak célkitűzését, nevezetesen a magas minőségi színvonalú fogyasztói termékek kínálatát, ne lehetne a minőség szerint különbséget tevő olyan nemzeti szabályozás útján megvalósítani, amely szabályozást a többi tej alapú termék gyártására kell alkalmazni.
- 28 A College van Beroep voor het Bedrijfslevennek viszont kétségei vannak afelől, hogy az ilyen nemzeti szabályozás összeegyeztethető-e a 804/68 rendelettel, tekintettel egyrészt arra a hatásra, amelyet ez a szabályozás az említett rendelet által létrehozott közös árrendszerre gyakorolna, másrészt pedig arra, hogy ez a nemzeti szabályozás az ezen rendelet 24. cikkének (2) bekezdése által tiltott kiegyenlítést valósíthatna meg a tejtermékek árai között, illetve az említett cikk (1) bekezdése által tiltott, a szállított tej ára vagy mennyisége szerinti támogatást hozhatna létre.
- 29 A kérdést előterjesztő bíróság ugyancsak nem biztos abban, hogy az említett nemzeti szabályozás által bevezetett prémiumok a Szerződés 92. cikke értelmében vett támogatásnak minősülnek-e, és hogy vajon ezt a szabályozást be kellett volna-e jelenteni a Bizottságnak, amint ezt az említett Szerződés 93. cikkének (3) bekezdése előírja.
- 30 Ilyen körülmények között a College van Beroep voor het Bedrijfsleven úgy határozott, hogy az előtte folyamatban levő eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A tejfeldolgozó üzemeknek szállított nyerstej árára vonatkozó olyan nemzeti szabályozás, amely a minőség szerint olyan levonásokat és prémiumokat

alkalmaz, mint amelyekről a jelen ügyben szó van, összeegyeztethető-e a tej- és tejtermékpiac közös szervezéséről szóló, 1968. június 27-i 804/68/EGK tanácsi rendelettel, és különösen az annak 24. cikke (2) bekezdésében szereplő, az árak közötti kiegyenlítést lehetővé tevő intézkedések tilalmával [...]?

- 2) A tejfeldolgozó üzemeknek szállított nyerstej árára vonatkozó olyan nemzeti szabályozás, amely a minőség szerint olyan levonásokat és prémiumokat alkalmaz, mint amelyekről a jelen ügyben szó van, összeegyeztethető-e a 804/68/EGK tanácsi rendelet 24. cikke (1) bekezdésében szereplő, támogatásokra vonatkozó tilalommal?

- 3) Amennyiben a második kérdésre adandó válasz igenlő, akkor az ilyen nemzeti szabályozást olyan támogatásnak kell-e tekinteni, amelynek bevezetését a Bizottságnak az EK-Szerződés 93. cikkének (3) bekezdése szerint előzetesen be kell jelenteni [...]?"

A kérdések megvizsgálásának sorrendjéről

- 31 Amint az a kérdést előterjesztő bíróság kérdéseiből kiderül, e bíróság a jelen ügyben szóban forgó nemzeti szabályozás megvizsgálását kéri a közösségi jog különböző rendelkezéseinek fényében.

- 32 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az olyan jogvita esetén, amelynek tárgya valamely mezőgazdasági ágazat piacának közös szervezése, a problémát mindenképp előtt ebből a szempontból kell megvizsgálni, figyelembe véve az EK-Szerződés 38. cikkének (2) bekezdése (jelenleg, módosítást követően EK 32. cikk (2) bekezdés) által a közös agrárpolitika keretében megállapított különös rendelkezések elsőbbségét a Szerződésnek a közös piac létrehozására vonatkozó általános rendelkezéseivel szemben (az 177/78. sz. Mc Carren-ügyben 1979. június 26-án hozott ítélet [EBHT 1979., 2161. o.] 9. pontja).

- 33 Erre az ügyre alkalmazva ez a megközelítés azt jelenti, hogy ténylegesen elsősorban az első és a második kérdést kell megvizsgálni, amelyek a 804/68 rendelet által létrehozott közös árrendszerre és a rendelet 24. cikke (1) és (2) bekezdésére vonatkoznak; mindezek olyan rendelkezések, amelyek az e rendelet által létrehozott közös piacszerzés szerves részét képezik (lásd értelemszerűen a fent hivatkozott Mc Carren-ítélet 10. pontját).
- 34 A kérdések kezelésének ezt a módját egy másik megfontolás is szükségessé teszi. Az EK-Szerződés 42. cikke (jelenleg EK 36. cikk) szerint, a Szerződés a VI. címe 1. fejezetének a versenyszabályokra vonatkozó rendelkezései csak a Tanács által — a mezőgazdasági piacok szervezése érdekében hozott rendelkezések keretében — meghatározott mértékben alkalmazhatók a mezőgazdasági termékek termelésére és kereskedelmére. E tekintetben a 804/68 rendelet 23. cikke kimondja, hogy a rendelet eltérő rendelkezéseire is figyelemmel, az EK-Szerződés 92–94. cikkét (jelenleg EK 89. cikk) alkalmazni kell az ugyanezen rendelet hatálya alá tartozó termékek termelésére és kereskedelmére. Az említett 23. cikkből az következik, hogy a Szerződés 92–94. cikkét teljes mértékben alkalmazni kell ugyan a tej- és tejtermékágazatra, ezt az alkalmazást azonban alá kell rendelni azoknak a rendelkezéseknek, amelyek az említett rendelet által létrehozott közös piacszerzésre irányadók. Másképpen fogalmazva valamely tagállam hivatkozása a támogatásokról szóló 92–94. cikkekre nem rendelkezhet elsőbbséggel az e piaci ágazat szervezéséről szóló rendelet rendelkezéseivel szemben (lásd értelemszerűen a fent hivatkozott Mc Carren-ítélet 11. pontját).
- 35 Ebből az következik, hogy a harmadik kérdés esetleges megvizsgálásának szükségessége, amely a nemzeti szabályozás értékelését a Szerződés 92–94. cikkének szempontjából tartja kívánatosnak, a kérdéseket előterjesztő bíróság első két kérdésére adott válaszától függ.

Az első kérdésről

- 36 Amint az különösen az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolásából következik, az első kérdéssel arra várnak választ, hogy egyrészt a 804/68 rendelet

által létrehozott közös árrendszerrel ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, mint a jelen ítélet 8–11. pontjában leírt szabályozás (a továbbiakban: az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás), amely előírja, hogy a tejfeldolgozók levonásokat alkalmazzanak a tejelő tehenet tartó állattartóknak fizetendő árból vagy prémiumot fizessenek számukra a szállított nyerstej minőségétől függően, másrészt pedig arra, hogy az említett rendelet 24. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az ilyen nemzeti szabályozás olyan intézkedésnek minősül, amely lehetővé teszi az ugyanezen rendelet „1. cikkében említett termékek árai közötti kiegyenlítést”, amelyet ez a rendelkezés tilt.

Az első kérdés első részéről

- 37 Az első kérdés első részével kapcsolatban, amely a 804/68 rendelet által létrehozott közös árrendszer hatályáról szól, mindjárt emlékeztetni kell arra, amint azt a főtanácsnok is kiemelte indítványának 32. pontjában, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a valamely területen történő közös piacszervezésről szóló rendelet esetén a tagállamok kötelesek tartózkodni minden olyan intézkedéstől, amely attól való eltérést valósítana meg, illetve azt veszélyeztetné. Ugyancsak összeegyeztethetlenség a közös piacszervezéssel az olyan szabályozások, amelyek akadályozzák a piac megfelelő működését, még akkor is, ha a kérdéses tárgykört a közös piacszervezés nem szabályozta kimerítően (lásd különösen a C-1/96. sz., *Compassion in World Farming* ügyben 1998. március 19-én hozott ítélet [EBHT 1989., I-1251. o.] 41. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 38 Azt állítva, hogy az ügyben szóban forgó nemzeti szabályozás által meghatározott szabályoknak az az egyedüli célja, hogy a tejelő tehenet tartó állattartókat arra ösztönözze, hogy a tej piaci értékesítésének elősegítése érdekében csak minőségi tejet szállítsanak, a holland kormány és a Productschap azonban szintén a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatára hivatkozik, amely szerint a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozása a Szerződés 40. cikke értelmében (jelenleg, módosítást követően, EK 34. cikk) nem jár azzal a hatással, hogy kivonja a mezőgazdasági termelőket minden olyan nemzeti szabályozás hatálya alól, amely a közös szervezéstől eltérő célokat követ, de amely a termelés feltételeinek

befolyásolása miatt az érintett ágazatban hatással lehet a nemzeti termelés mennyiségére és költségeire, és következésképpen a közös piacra (lásd a 141/81., 142/81. és 143/81. sz., Holdijk és társai egyesített ügyekben 1982. április 1-jén hozott ítélet [EBHT 1982., 1299. o.] 12. pontját; a 118/86. sz., Nertsvoederfabriek Nederland ügyben 1987. október 6-án hozott ítélet [EBHT 1987., 3883. o.] 12. pontját és a C-309/96. sz. Annibaldi-ügyben 1997. december 18-án hozott ítélet [EBHT 1997., I-7493. o.] 20. pontját).

- 39 Az említett kormány és a Productschap hangsúlyozza továbbá, hogy a Bíróság — a termékek minőségéről szóló nemzeti intézkedések esetében, amikor a nemzeti szabályozás által előírt minőségű sajtoktól elérő minőségű sajtok termelésének tilalmáról volt szó — már elismerte, hogy a sajtermékek minőségéről szóló közösségi szabályok hiánya esetén a tagállamok megőrzik hatáskörüket, hogy ilyen szabályokat írjanak elő a területükön letelepedett sajtermelők számára (a 237/82. sz., Jongeneel Kaas és társai ügyben 1984. február 7-én hozott ítélet [EBHT 1984., 483. o.] 12–14. pontja).
- 40 A holland kormány és a Productschap emlékeztet egyebekben arra, hogy a 804/68 rendelet 3. cikkében említett irányár közösségi szintű politikai célkitűzést jelent, és nem garantálja minden tagállam termelőinek az ezen irányárnak megfelelő jövedelmet (a C-137/00. sz., Milk Marque és National Farmers' Union ügyben 2003. szeptember 9-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-7975. o.] 88. pontja).
- 41 Meg kell azonban állapítani, hogy a holland kormány és a Productschap által hivatkozott bírósági gyakorlatban alkalmazott elvek semennyiben nem kérdőjelezik meg azt a tényt, hogy a tej- és tejtermékágazatban a 804/68 rendelet által létrehozott közös piacszervezés legfontosabb célkitűzéseinek egyike az, hogy az említett irányár felé tendáló árat biztosítsanak a tejtermelőknek, és hogy a Közösség kizárólagos ellenőrzése alatt maradjanak az e rendelet által létrehozott és e cél elérésére szolgáló mechanizmusok, amelyek között szerepel különösen az említett rendelet 5. cikkében

előírt intervenciók árak rendszere bizonyos származékos termékek tekintetében, valamint az importterhek és export-visszatérítések rendszere (lásd ebben az értelemben a 10/79. sz., Toffoli és társai ügyben 1979. november 6-án hozott ítélet [EBHT 1979., 3301. o.] 11. pontját).

- 42 Meg kell azonban állapítani, hogy a holland kormány és a Productschap által felidézett bírósági gyakorlatban alkalmazott elvek nem olyan természetűek, hogy megkérdőjelezzék azt az értékelést, amely szerint a közös szervezés hatálya alá tartozó területeken — különösen akkor, ha ez a szervezés közös árrendszeren alapul — a tagállamok egyoldalúan hozott tagállami rendelkezések útján többé már nem avatkozhatnak be azon árak alakulásának mechanizmusába, amelyeket a közös szervezés a termelésnek ugyanazon a szintjén szabályozott (a fent hivatkozott Toffoli és társai ítélet 12. pontja; a 166/82. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1984. február 7-én hozott ítélet [EBHT 1984., 459. o.] 5. pontja; a 127/87. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 1988. június 21-én hozott ítélet [EBHT 1988., 3333. o.] 8. pontja, valamint a fent hivatkozott Milk Marque és National Farmers' Union ügyben hozott ítélet 63. pontja).
- 43 Való igaz, amint arra az említett kormány és a Productschap emlékeztet, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az előző pontban említett ítélkezési gyakorlat értelmében nem minősülnek a közös szervezés által szabályozott árképzési mechanizmusba beavatkozó intézkedésnek azok a nemzeti intézkedések, amelyek azt célozzák, hogy valamely mezőgazdasági szövetkezet erőfölénnyel való visszaéléséből eredő versenytorzulást szüntessenek meg oly módon, hogy korlátozzák e szövetkezet erejét az említett piacon, valamint azt a képességét, hogy a tejtermelő tagjai által előállított tej árát a versenyképes árnál magasabbra emelje. Az ilyen típusú intézkedések ugyanis nem ilyenként avatkoznak be az árak alakulásába, hanem az ármechanizmusok megfelelő működésének fenntartását célozzák annak érdekében, hogy olyan árszinteket érjenek el, amelyek mind a termelők, mind a fogyasztók érdekeit szolgálják (a fent hivatkozott Milk Marque és National Farmers' Union ügyben hozott ítélet 64., 84. és 86. pontja).
- 44 Jelen esetben azonban meg kell állapítani, hogy ellentétben a fent hivatkozott Milk Marque és National Farmers' Union ügyben hozott ítéletben szóban forgó

intézkedésekkel vagy a bizonyos minőségi követelményeknek nem megfelelő sajtok termelésére vonatkozó tilalmakkal, amelyek kapcsán a Bíróság a fent hivatkozott Jongeneel Kaas és társai ügyben hozott ítéletet, az alapeljárásban szóban forgó nemzeti szabályozás — bármi is legyen állítólagos vagy valós célja — ilyen beavatkozást jelent a közös szervezés által szabályozott árképzési mechanizmusba. E szabályozás ugyanis minden tejfeldolgozót arra kényszerít, hogy hol levonásokat alkalmazzon a tejelő tehenet tartó állattartóknak rendszeren fizetendő árból, hol pedig prémiumot fizessen a szállított tej minden 100 kilogrammja után a gazdáknak, ha a tej bizonyos kritériumoknak megfelel, amely prémium a rendszeren fizetendő árhoz adódik hozzá, és amelyet a holland tejfeldolgozók által a rosszabb minőségű tej szállítása miatt alkalmazott levonások összességéből finanszíroznak.

- 45 Ezáltal e szabályozásnak tehát az a hatása, hogy előre meghatároz bizonyos tényezőket, amelyeknek közre kell játszaniuk azon ár végleges meghatározásában, amelyet a tejfeldolgozónak fizetnie kell minden neki tejet szállító, tejelő tehenet tartó állattartó részére.
- 46 Ezenkívül, amint arról a Bíróság már határozott, a tej és tejtermékek piaca közös szervezésének mechanizmusai lényegében azt a célt szolgálják, hogy a termelés és a nagykereskedelem szintjén olyan árszintet érjenek el, amely egyidejűleg figyelembe veszi az érintett ágazat közösségi termelői és fogyasztói összességének érdekeit, és amely anélkül biztosítja az ellátást, hogy túltermelésre ösztönözne (lásd a 36/80. és 71/80. sz., Irish Creamery Milk Suppliers Association és társai egyesített ügyekben 1981. március 10-én hozott ítélet [EBHT 1981., 735. o.] 20. pontját, és a fent hivatkozott Milk Marque és National Farmers' Union ügyben hozott ítélet 85. pontját).
- 47 Márpedig az olyan prémiumok fizetése, amelyeket az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás előír, minden tejelő tehenet tartó állattartónak, aki Hollandiában rendes minőségű tejet szállít, különösen árthat ezeknek a célkitűzéseknek, amennyiben az érintett gazdákat előnyhöz juttatja. E tekintetben emlékeztetni kell

arra, hogy a 804/68 rendelet 3. cikkében említett irányarat a Közösség egésze tekintetében jellemző rendes minőségű tej figyelembevételével határozták meg (a 179/84. sz. Bozzetti-ügyben 1985. július 9-én hozott ítélet [EBHT 1985., 2301. o.] 33. pontja).

- 48 Ezenkívül — amint arra a Bizottság jogosan hivatkozik — az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás megzavarja az ármechanizmust annyiban, amennyiben árcsökkenést ír elő az olyan tej vonatkozásában, amely nem felel meg meghatározott kritériumoknak, és ezért esetleg kevésbé alkalmas a későbbi feldolgozásra és kevésbé hasznos a tejfeldolgozók számára, amely árcsökkenés azonban nem a tejfeldolgozók javát szolgálja, hanem a rendes minőségű tejet szállító tejelő tehenet tartó állattartók javát, és így a tejfeldolgozókkal fizeteti meg az általuk megvett alacsonyabb minőségű tej által okozott többletköltségeket.
- 49 Arra is emlékeztetni kell, hogy a közös piacszervezést és különösen a termelői árak alakulását főszabály szerint az általános közösségi rendelkezéseknek kell szabályozniuk, ahogyan azokat az általános szabályozás megállapította, és ahogyan azokat évente kiigazítja oly módon, hogy a működésbe való bármely egyedi beavatkozás szigorúan a kifejezetten előírt esetekre korlátozódjon (a 77/76. sz. Cucchi-ügyben 1977. május 25-én hozott ítélet [EBHT 1977., 987. o.] 31. pontja).
- 50 Annak kapcsán, hogy a 1411/71 rendelet 5. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a tejfeldolgozó vállalkozások által a fogyasztói tej előállítására felhasznált tej tekintetében a minőségtől függő fizetési rendszert alkalmazzanak, ki kell emelni, hogy e rendelkezés végrehajtása — amint ez az említett cikk (3) bekezdéséből kiderül — a Tanács által később kidolgozandó, az (1) bekezdésre vonatkozó általános végrehajtási szabályoktól függött. Márpedig ilyen szabályokat — amint azt a Bizottság jogosan kiemelte — a Tanács sohasem fogadott el.

- 51 Való igaz, hogy a 1411/71 rendelet 5. cikkéből levezethető a közösségi jogalkotó arra irányuló szándéka, hogy olyan árrendszert hozzanak létre a fogyasztói tej előállításához felhasznált tej tekintetében, amely — amint ez a rendelet harmadik preambulumbekzdéséből kitűnik — a népesség egésze számára fontos alapvető élelmiszer, és amellyel szemben különleges minőségi követelményeket támasztanak.
- 52 Megállapítható azonban, hogy az említett rendelet 5. cikkének (3) bekezdése által előírt közösségi végrehajtási intézkedések hiányában nem lehetett volna bevezetni ilyen rendszert, amely az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozástól eltérően ráadásul csak a fogyasztói tej előállítására szolgáló tejet érintette volna, a más tejtermékek előállítására szolgáló tejet viszont nem.
- 53 A fentiekből az következik, hogy — amint azt A. H. Kuipers és a Bizottság jogosan állította — az első kérdés első részére úgy kell válaszolni, hogy a közös árrendszerrel, amelyen a tej és tejtermékek piacának a 804/68 rendelet által létrehozott közös szervezése alapul, ellentétes az, hogy a tagállamok egyoldalúan olyan rendelkezéseket fogadnak el, amelyek beavatkoznak azon árak alakulásának mechanizmusába, amelyet a közös szervezés a termelésnek ugyanazon a szintjén szabályoz. Ez valósul meg az olyan szabályozás esetében, mint amelyről az alapügyben szó van, amely — bármi legyen is egyébként annak állítólagos vagy valós célja — olyan mechanizmust hoz létre, amelynek értelmében:

— egyrészt a tejfeldolgozók kötelesek a nekik szállított tej árából levonást alkalmazni, amennyiben a tej meghatározott minőségi kritériumoknak nem felel meg, és

— másrészt az adott időszak alatt a tejfeldolgozók összessége által így levont összeget összesítik, mielőtt azt — a tejfeldolgozók közötti esetleges pénzmoz-

gásokat követően — azonos összegű prémiumok formájában újra elosztják, amely prémiumokat a tejfeldolgozók az adott időszak alatt számukra szállított tej minden 100 kilogrammja után azoknak a tejelő tehenet tartó állattartóknak fizetnek ki, akik az említett kritériumoknak megfelelő tejet szállítottak.

Az első kérdés második részéről

- 54 Mivel az első kérdés első részére adott válaszból kitűnik, hogy a 804/68 rendelet által létrehozott árrendszerrel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, nem szükséges ezenkívül választ adni arra a kérdésre, hogy e rendelet 24. cikkének (2) bekezdésével szintén ellentétes-e az ilyen szabályozás, és következésképpen a második kérdés második részére sem.

A második kérdéstről

- 55 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, és amely prémiumok kifizetését írja elő bizonyos, tehenet tartó állattartóknak, a 804/68 rendelet 24. cikkének (1) bekezdésével, amely megtiltja az olyan támogatásokat, amelyek összege az e rendelet 1. cikkében említett termékek árától vagy mennyiségétől függ.

- 56 Az első kérdés első részére adott válaszból az következik, hogy az ilyen nemzeti szabályozás létrehozása ellentétes az említett rendelet által létrehozott árrendszerrel.

A harmadik kérdésről

- 57 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a Szerződés 92. cikkét és 93. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a tejelő tehenet tartó állattartóknak az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás által előírt feltételek szerint kifizetett prémiumok az első említett rendelkezés értelmében állami támogatásoknak minősülnek-e, tehát ezeket a második említett rendelkezés értelmében be kell-e jelenteni a Bizottságnak.
- 58 Figyelembe véve a jelen ítélet 31–35. pontjában említett megfontolásokat és az első kérdés első részére adott választ, elegendő emlékeztetni arra, hogy a Szerződés 92–94. cikkére való hivatkozás nem érintené azokat a tagállamokra vonatkozó követelményeket, amelyek számukra a tej és tejtermékek piacának közös szervezéséből adódnak, tehát a harmadik kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

- 59 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A közös árrendszerrel, amelyen a 1995. június 29-i 1538/95/EK tanácsi rendelettel módosított, a tej- és tejtermékpiac közös szervezéséről szóló, 1968. június 27-i a tej és tejtermékek piacának a 804/68/EGK tanácsi rendelet által létrehozott közös szervezése alapul, ellentétes az, hogy a tagállamok egyoldalúan olyan rendelkezéseket fogadnak el, amelyek beavatkoznak azon árak alakulásának mechanizmusába, amelyet a közös szervezés a termelésnek ugyanazon a szintjén szabályoz. Ez valósul meg az olyan szabályozás esetében, mint amelyről az alapügyben szó van, amely — bármi legyen is egyébként annak állítólagos vagy valós célja — olyan mechanizmust hoz létre, amelynek értelmében:

- **egyrészt a tejfeldolgozók kötelesek a nekik szállított tej árából levonást alkalmazni, amennyiben a tej meghatározott minőségi kritériumoknak nem felel meg, és**

- **másrészt az adott időszak alatt a tejfeldolgozók összessége által így levont összeget összesítik, mielőtt azt — a tejfeldolgozók közötti esetleges pénzmozgásokat követően — azonos összegű prémiumok formájában újra elosztják, amely prémiumokat a tejfeldolgozók az adott időszak alatt számukra szállított tej minden 100 kilogrammja után azoknak a tejelő tehenet tartó állattartóknak fizetnek ki, akik az említett kritériumoknak megfelelő tejet szállítottak.**

Aláírások